

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD KAŠTELA

PRIJEDLOG
ODLUKE O PROGLAŠENJU PODRUČJA BIRNJA, BIRANJŠTINE I VILAJE
(K.O. KAŠTEL LUKŠIĆ) ZAŠTIĆENIM KULTURNIM DOBROM OD
LOKALNOG ZNAČENJA

PREDLAGATELJ: Gradonačelnik

IZVJESTITELJI: Antonia Kljaić
pročelnica Upravnog odjela za društvene djelatnosti i opće poslove

Ivan Šuta
ravnatelj Muzeja grada Kaštela

MATERIJAL
IZRADIO: Upravni odjel za društvene djelatnosti i opće poslove
- Duje Kulušić

AKTI:

1. Zaključak
2. Prijedlog Odluke o proglašenju područja Birnja, Biranjštine i Vilaje (k.o. Kaštel Lukšić) zaštićenim kulturnim dobrom od lokalnog značenja

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD KAŠTELA
Gradonačelnik

KLASA: 612-01/26-01/0003
URBROJ:2181-4-1/1-26-3

Kaštel Sućurac, 03. veljače 2026.

Na temelju članka 58. Statuta Grada Kaštela („Službeni glasnik Grada Kaštela“, broj 9/09 , 8/11, 6/13, 8/13-ispravak,10/14, 14/16, 6/18, 3/20, 5/21, 13/21-pročišćeni tekst i 24/23) Gradonačelnik Grada Kaštela donosi

ZAKLJUČAK

1. Utvrđuje se Prijedlog Odluke o proglašenju područja Birnja, Biranjštine i Vilaje (k.o. Kaštel Lukšić) zaštićenim kulturnim dobrom od lokalnog značenja.
2. Prijedlog Odluke iz točke 1. ovog Zaključka upućuje se Gradskom vijeću Grada Kaštela na razmatranje i usvajanje.
3. Izvjestitelji na sjednici Gradskog vijeća su Antonia Kljaić, pročelnica Upravnog odjela za društvene djelatnosti i opće poslove i Ivan Šuta, ravnatelj Muzeja grada Kaštela.

Gradonačelnik

Denis Ivanović, dipl.ing.

Dostaviti:

1. Predsjednik Gradskog vijeća
2. Upravni odjel za društvene djelatnosti i opće poslove
3. U omot spisa

Skeniranjem ovog QR koda, sustav će vas preusmjeriti na stranice izvornika ovog dokumenta, kako biste mogli provjeriti njegovu autentičnost i vjerodostojnost. Njegova vjerodostojnost u ovom digitalnom obliku, valjana je i istovjetna potpisanom dokumentu u fizičkom obliku.

Dokument je elektronički potpisan sukladno uredbi (EU) broj 910/2014.

Potpisnik: Denis Ivanović, GRAD KAŠTELA

Datum: 03.02.2026 09:18:29

Certifikat: 244876f976b1f683348cd76e41559e8de0c000b9

Izdavatelj: CN=KIDCA; O=AKD d.o.o.; C=HR

Hash: SHA384 ECDSA RSA

OBRAZLOŽENJE

uz

Prijedlog Odluke o proglašenju područja Birnja, Biranjštine i Vilaje (k.o. Kaštel Lukšić) zaštićenim kulturnim dobrom od lokalnog značenja

Pravni temelj za donošenje ove Odluke je članak 22. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturni dobara („Narodne novine“, broj 145/24 i 151/25) kojim je propisano da zaštitu dobara od lokalnog kulturno-povijesnog i/ili društvenog značenja, koja nisu upisana u Registar kulturnih dobara, može proglasiti predstavničko tijelo županije, Grada Zagreba, grada ili općine, ako se nalaze na njihovu području, odnosno u ovom slučaju Odluku donosi Gradsko vijeće Grada Kaštela.

Odlukom bi se zaštićenim kulturnim dobrom od lokalno značenja proglasio prostor koji uključuje lokalitete Biranj, Vilaju i povijesno područje Biranjštinu koje predstavlja jedinstveni spoj arheološke, povijesne, sakralne i krajobrazne baštine koja svjedoči o kontinuitetu života i duhovnosti od prapovijesti do danas.

Arheološki značaj:

Na lokalitetu se nalazi prapovijesna gradina Biranj čije je korištenje, prema arheološkim nalazima i C14 analizama, započelo još u kasnom neolitiku, što je rijedak primjer korištenja visinskog položaja u tom razdoblju na istočnoj obali Jadrana. Na uzvišenju sjeveroistočno od Birnja i Vilaja nalaze se ostaci dobro očuvanog gradinskog utvrđenja s dvostrukim nizom bedema, a na prostoru visoravni između Birnja i Vilaje nalazi se više prapovijesnih gomila, špilja Ikovica i brojne vrtače koje predstavljaju potencijalna arheološka nalazišta.

Društveni, sakralni kontinuitet:

Područje Birnja ima iznimnu sakralnu i društvenu vrijednost. Središnji dio vrha služio je kao svetište od neolitika, preko brončanog doba, do poganskog hrama u antici i starokršćanske kapele. Dolaskom Hrvata u 7. stoljeću, prostor postaje svetište vrhovnog slavenskog boga Peruna, a danas se tu nalazi crkve sv. Ivana Krstitelja koja tvori arhitektonski sklop s ostacima romaničke i gotičke faze.

Povijesno-pravni kontinuitet vlasništva:

Povijesni izvori potvrđuju da je ovaj prostor („Biranjština“) stoljećima pripadao stanovnicima Kaštel Lukšića (nekadašnjeg sela Ostrog) i beneficiju sv. Ivana od Birnja. Čak i za vrijeme austrijske uprave i katastarskih izmjere, ovaj prostor je bio jasno označen kao posjed važan za egzistenciju lokalnog stanovništva.

Ovom iznimno vrijednom prostoru prijeti trajna devastacija eventualnim intervencijama u prostor, a one bi uništile morfologiju krajobraza i vegetacijski pokrov, arheološke slojeve koji su djelomično istraženi, stoljetnu toponimiju i vizuru Kaštelanskog zaljeva i potencijal za razvoj arheološkog turizma kroz već inicirani projekt „Arheološki park Kozjak“.

Cilj proglašenja je očuvati predloženi prostor Birnja, Biranjštine i Vilaje kao jedinstvenu kulturnopovijesnu cjelinu koja predstavlja temeljni povijesni identitet Kaštel Lukšića.

Na temelju članka 22. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, broj 145/24 i 151/25) i članka 43. Statuta Grada Kaštela („Službeni glasnik Grada Kaštela“, broj 9/09, 8/11, 6/13, 8/13-ispravak, 10/14, 14/16, 6/18, 3/20, 5/21, 13/21-pročišćeni tekst i 24/23) Gradsko vijeće Grada Kaštela je na __ sjednici održanoj _____ 2026. godine donijelo

ODLUKU

o proglašenju područja Birnja, Biranjštine i Vilaje (k.o. Kaštel Lukšić) zaštićenim kulturnim dobrom od lokalnog značenja

Članak 1.

Ovom Odlukom, područje Birnja, Biranjštine i Vilaje (k.o. Kaštel Lukšić) proglašava se zaštićenim nepokretnim dobrom od lokalnog kulturno-povijesnog i društvenog značenja u svrhu očuvanja kulturnopovijesne cjeline koja predstavlja arheološku, povijesnu, sakralnu i krajobraznu baštinu.

Zaštićeno kulturno dobro od lokalnog značenja iz stavka 1. ovog članka obuhvaća lokalitete Biranj, Vilaja i povijesno područje Biranjštine (k.o. Kaštel Lukšić, čest. zemlj.: 314, 315, 1137, 1482, 1483, 1484, 1486, 1487, 1491, 1492, 1493, 1496, 1497, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1506, 1507, 1508, 1513, 1514, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1539, 1540, 1542, 1543, 1546, 1547, 1548, 1549, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560, 1561, 1562, 1563, 1564, 1565, 1567, 1568, 1569, 1570, 1571, 1572, 1573, 1575, 1576, 1578, 1579, 1580, 1581, 1582, 1583, 1584, 1585 i 1615/1), a označeno je u kartografskom prikazu KLASA: 612-01/26-01/0003, URBROJ: 2181-4-04-02/7-26-2 od 02. veljače 2026. godine koji čini sastavni dio ove Odluke.

Članak 2.

Zaštita kulturnog dobra od lokalnog značenja iz prethodnog članka provesti će se u skladu s odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, broj 145/24 i 151/25) i drugih provedbenih propisa koji se odnose na kulturna dobra.

Članak 3.

Odluka se dostavlja Ministarstvu kulture i medija i nadležnim javnopravnim tijelima.

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenom glasniku Grada Kaštela“.

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD KAŠTELA

Upravni odjel za društvene djelatnosti
i opće poslove

Odsjek za odgoj, obrazovanje, sport,
kulturu i tehničku kulturu

KLASA: 612-01/26-01/0003
URBROJ: 2181-4-04-02/7-26-2

Kaštel Sućurac, 02. veljače 2026.